

7

Etterstrebe likeverdige samarbeid og kulturmøter

Unngå «bestilling» til partnerorganisasjon – finn ut sammen hva som er god erfaringslæring. Styrk «vi» følelsen og unngå «oss-dem» opplevelser. Turistdag? Inviter lokale ungdommer.

Globalvettregel 7

Del 7 av 9 – kampanje om Globalvettreglene (Uke 1-9, 2020)

ETTERSTREBE LIKEVERDIGE SAMARBEID OG KULTURMØTER

I vår stadig mer polariserte verden, hvor sannhetsbegrepet utfordres i nær sagt alle sammenhenger, og hvor tilgangen på informasjon virker ubegrenset og utømmelig, er førstehånds kjennskap til andre kulturer kanskje viktigere enn noen gang. Det kan virke som om alle steder man kan finne på å lete etter kunnskap om verden vi lever i, viser seg å være ett ekkokammer for en eller annen gruppering med en egen agenda. Så hvordan skal en ny generasjon kunne lære det de trenger for å kunne møte de utfordringene verden står ovenfor på en måte som gagnar flere enn dem selv? De må møte sine globale medborgere der de er, og oppleve verden sett fra ett annet perspektiv enn det den kulørte dagspressen og charterturismen presenterer.

Etter godt og vel 10 år som reiseleder på studietur i folkehøgskolen har jeg fått oppleve hva kulturutveksling og kulturmøte kan bety for unge mennesker på jakt etter sannhet og innsikt. Første gang vi dro til Nairobi satt vi igjen med en flau bismak. Vi ble fraktet rundt i buss, geleidet inn og ut av steder for å se på kenyansk ungdom som danset og sang. Når vi skulle spise fikk vi ett «skjermet» rom og servert «trygg» take-away mat som lignet på den vi spiste hjemme, og interaksjonen ble holdt til ett minimum så ikke kultursjokket skulle bli for stort. Vi ble kjørt igjennom slumstrøkene med streng beskjed om å holde alle vinduer lukket, og ble sunget for av uniformkledde skolebarn som utviste eksemplarisk disiplin. Allerede første tur ble jeg og min kollega enig om at dersom det skulle bli aktuelt å fortsette med en slik tur så var det noen ting vi måtte få på plass.

1. Vi måtte møte en gruppe ungdommer på omtrent samme alder som de vi hadde med oss fra Norge, og gruppene måtte være tilnærmet like i antall.
2. Vi måtte tilbringe mest mulig tid sammen, og sørge for å ha ett felles mål å jobbe mot de dagene vi var sammen. For oss, som musikkfolkehøgskole, var det naturlig å ha fokus på musikk, og å jobbe mot en felles konsert.

3. Vi måtte spise sammen og spise den samme maten. Det ble naturlig for oss å bestille lokal mat til fellesmåltidene.
4. Vi måtte sørge for at det var nok «ledig» tid til at ungdommene kunne bli kjent utenom aktivitetene og snakke sammen.

Resultatet ble ett samarbeid som varte i 10 år. Fra å komme innom som «hvite imperialister på visitt», fikk vi etter hvert en relasjon vi kunne bygge videre på. Vi endte opp med å etablere en camp hvor vi bodde sammen, spiste sammen og jobbet sammen under hele oppholdet. Våre kenyanske partnere ble mer delaktige i utformingen av programmet, og i det logistiske ansvaret. Målet var hele tiden at vi skulle være likeverdige parter. Forskjellen var enorm. Opplevelsen ble en ganske annen når vi kunne dra til slumstrøket Mathare sammen med våre kenyanske venner. De som hadde tatt imot oss på flyplassen. De vi hadde bodd med, spist med, lekt med, spilt med, samtalt med, ledd med og grått med. Alt i noen få, men intense dager. De var ikke fremmede. De var våre venner, og dette var deres hjem. I stedet for å gå forbi de små skurene, kunne vi nå komme inn på besøk. Og, ikke minst; I stedet for å kun se denne ukjente verden gjennom våre norske øyne kunne vi nå få ett lite innblikk i hvordan den så ut gjennom deres. Jeg husker en av gangene vi spilte «den årlige landskampen» i fotball, og det oppsto uenighet rundt ett straffespark. Det tok full fyr, det ble utdelt ukvemsord i alle retninger og på flere språk, og jeg husker at jeg tenkte: «Perfekt! Nå er vi der! Nå er vi trygge nok!».

Relasjon er alfa og omega! Det at ungdommene har fått anledning til å komme på innsiden. Legge fra seg høflighetsfrasene og snakke sammen som likeverdige. Det har vært det viktigste av alt. Det å se seg selv i ett annet menneske, fra en annen kultur og med andre forutsetninger. Det å dele drømmer og framtidshåp og oppdage at de er de samme, det skaper forandring. For selv om det er viktig, og helt sikkert vil bli enda viktigere, å holde våre CO2 avtrykk så lave som mulige. Så må vi huske at det ikke er de eneste avtrykkene vi setter.

Øyvind Ekse, inspektør ved Musikkfolkehøgskolen Viken